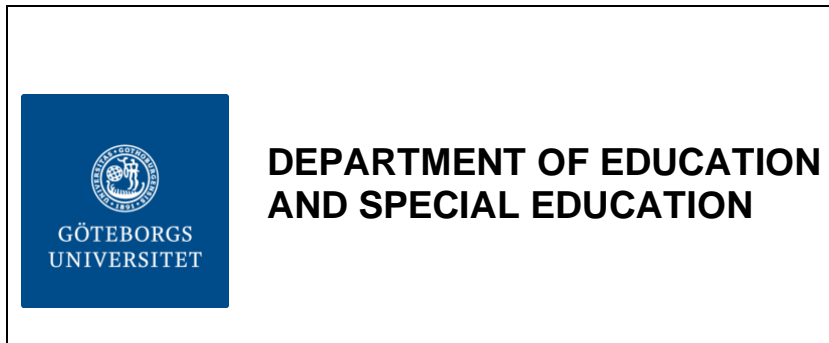

*an eu curriculum for
visual disabilityEs
RehabilitatOrs*

Rollspel för att öka medvetenheten om person med synnedsättning i arbetsrelaterade situationer

Inger Berndtsson

INFORMATION OM VERSION

Dokumentversion	Version 1
Leveransdatum	15 maj 2023

CC BY-NC-SA 4.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Innehållsförteckning

INTRODUKTION.....	3
ORGANISERING AV ROLLSPELET.....	4
GENOMFÖRANDE AV ROLLSPELET	6
EFTER ROLLSPELET	7
Referenser	8

INTRODUKTION

Detta läromaterial relaterar till lektionsplanen "Att vara medveten om arbetsmiljön för personer med synnedsättning (VIP)". Det behandlar lärandemålet LM7-E-1 "Öka medvetenheten bland arbetskamrater och ledning om visuell funktionsnedsättning, även innefattande samverkan med befintliga utbildningsprogram för att främja inkludering och förståelse för VIP:s behov bland ledning och kollegor". Det övergripande målet med detta lärandemål är att öka medvetenheten om arbetsituationen för VIP och främja inkludering. Av denna anledning kommer innovativa strategier såsom reflektion i mindre grupper och praktiska aktiviteter att användas. I synnerhet kommer ett rollspel att genomföras i denna lektionsplan. Målet med detta scenario är att reflektera över arbetsituationen för en person med synnedsättning eller blindhet, men också att vara förberedd som en VIP-rådgivare för att arbeta med personer med synnedsättning och förbereda dem för arbetsmarknaden. Denna aktivitet kan även förbereda studenter för framtida arbete inom detta område, särskilt när de stöter på liknande situationer som används i rollspelet.

Användningen av rollspel för detta lärandemål motiveras av förståelsen att personliga erfarenheter kan underlätta förståelsen av ett specifikt fenomen, såsom arbetsituationen för personer med synnedsättning eller blindhet. Genom att aktivt involvera ens egen kropp i aktiviteten förstärks och fördjupas förståelsen av den situation som skildras. Genom att delta i ett rollspel som involverar användning av den egna kroppen ges möjlighet att uppleva detta fenomen på ett erfarenhetsmässigt sätt, vilket gör det möjligt att sätta sig i en synskadad persons situation. Dock är det omöjligt att fysiskt bebo en annan persons kropp (Merleau-Ponty, 2012), men att försöka sätta sig i den persons skor eller sitta på hans eller hennes stol, i bokstavig mening, är centralt ur perspektivet att förstå funktionsnedsättning (Berndtsson, 2016). Dock räcker det inte bara med att försöka uppleva den situation som en person med synnedsättning kan möta genom att använda sin kropp. Den kroppsliga upplevelsen bör åtföljas av reflektion, både individuell reflektion och organiserad i en grupp som har haft liknande erfarenheter. Det bör noteras att detta rollspel även för med sig och belyser erfarenheter som är förknippade med yrket som synpedagog, eftersom denna roll också inkluderas som en av karaktärerna i rollspelet.

ORGANISERING AV ROLL SPELET

Studenterna arbetar i små grupper om tre personer där de spelar olika roller. En student är personen med synnedsättning, den andra studenten är synpedagog eller en arbetskamrat, och den tredje är observatör. Studenterna byter roller för de olika scenarierna som anges nedan.

Denna aktivitet är planerad för 120 minuter (2 timmar). 15 minuter för introduktionen av läraren i klassen, 90 minuter för studenterna att spela de tre situationerna i rollspelen (3 x 30 minuter) och 15 minuter för reflektion i hela klassen. För organisering av denna aktivitet krävs ett klassrum och ett mindre rum för varje studentgrupp.

Läraren börjar med en introduktion av målet med rollspelen och vilket lärandemål det kommer att täcka. En mindre introduktion till hur attityder kan förändras som ett resultat av mötet med andra med synnedsättning kan också presenteras för studenterna, följt av en reflektion över detta innehåll. Denna introduktion bör återspegla grundläggande komponenter i lärandemålet LO7-E-1, förutom att introducera praktiska detaljer för genomförandet av de olika rollspelen.

Studenterna delas in i grupper om tre personer. Det rekommenderas att läraren tar ansvar för att organisera grupperna. Efter detta kommer mer praktiska instruktioner att ges. De tre rollspelsscenerna ska presenteras, och studenterna ska välja vilken roll de vill spela i de tre situationerna. Det kan också nämnas att Student 1 är den person som är mest ansvarig för att hålla i gång rollspelen. De valda situationerna har valts på grund av deras betydelse i vardagliga arbetsmiljöer, vilket gör det viktigt att undersöka och bestämma hur de kan hanteras så effektivt som möjligt på daglig basis. Specifikt kretsar scenarierna kring interaktioner mellan personer med synnedsättning och synpedagoger eller kollegor. Dessa scenarier belyser även vanliga attityder som kan hindra personer med synnedsättning från att framgångsrikt utföra vissa uppgifter. Dessutom ger de en möjlighet att reflektera över aspekter av stigma (Goffman, 2022).

Innan scenarierna 1–3 påbörjas bör studenterna informeras om att de behöver tid för förberedelser. I rollspelen antar student 1 den mest ansvariga rollen, följt av student 2 som måste svara och engagera sig i dialog med student 1. Student 3 är observatör i alla tre scenarierna. Grupperna måste också bestämma en relevant ögonsjukdom, synskärpa och när synnedsättningen eller blindheten har inträtt i personens liv.

Efter varje rollspel ska studenterna ta sig tid att reflektera över vad de har lärt sig. Detta kan schemaläggas efter varje rollspel eller som en gemensam reflektion i slutet av de tre rollspelen. Studentgrupperna har totalt 90 minuter tillgängliga för de tre rollspelen.

Scenarios för rollspelen:

SITUATION 1

En synpedagog förbereder en person med synnedsättning för hennes/hans första arbetsintervju.

Student 1 – Synpedagog

Student 2 – Person med synnedsättning

Student 3 – Observatör

SITUATION 2

Ett online möte mellan en person med synnedsättning och en arbetskollega

Student 1 – Arbetskollega

Student 2 – Person med synnedsättning

Student 3 – Observatör

SITUATION 3

Ett möte på kontoret. Arbetskollegan tror inte personen med synnedsättning om att kunna genomföra en viss aktivitet.

Student 1 – Arbetskollega

Student 2 – Person med synnedsättning

Student 3 – Observatör

GENOMFÖRANDE AV ROLL SPELET

Företrädesvis bör varje studentgrupp om 3 personer ha ett eget rum för rollspelen. De bestämmer tillsammans vem som ska spela de olika rollerna i situation 1–3. I gruppen bestämmer de också hur den totala tiden för rollspel och reflektion ska fördelas.

Minst tre stolar behövs som rekvisita.

Observera: läraren bör inte vara närvarande under rollspelen.

EFTER ROLLSPELET

Tillsammans med de andra aktiviteterna i lektionsplanen "Att vara medveten om arbetsmiljön för en person med synnedsättning" är målet med denna aktivitet att främja studenternas intellektuella och kroppsliga förståelse av ämnet.

När alla grupper är klara med sina aktiviteter bör de alla träffas tillsammans i en session ledd av läraren. Varje studentgrupp uppmanas nu att prata om sina erfarenheter, både individuellt och i gruppen. Som lärare bör du underlätta och leda diskussionen men i övrigt observera och lyssna.

Självklart vet man aldrig vad studenterna kommer att reflektera över och berätta. Men som förberedelse inför den slutliga diskussionen kan följande frågor behandlas och reflekteras över i studentgrupperna, när det är relevant. Läraren bör agera som moderator.

SITUATION 1

- Vad tror du behövs för att vara anställningsbar när man har en synnedsättning eller är blind?
- Hur förbereder personen sig för att berätta om sin synnedsättning, synskärpa eller synfält under en anställningsintervju?
- Hur förbereder sig personen för att kommunicera sina behov av hjälpmedel för att utföra dagliga färdigheter?
- Hur förbereder sig personen för att prata om sina egna behov under en anställningsintervju?
- Har ni diskuterat personens klädsel inför möte med en potentiell arbetsgivare?
- Har ni diskuterat vikten av att vara ärlig om sin synnedsättning och sina färdigheter?

SITUATION 2

- Vad har varit av särskilt intresse att diskutera och beakta relaterat till online-mötet?
- På vilket sätt reflekterades synnedsättningen under mötet?
- Vilka utmaningar identifierades i samband med online-mötet?
- Vilka fördelar identifierades i samband med online-mötet?
- Har ni identifierat skillnader i förståelsen av en annan persons livsutmaningar och situation vid möten online jämfört med ansikte mot ansikte?

SITUATION 3

- Hur tacklade ni uppgiften som grupp?
- Hur upplevde ni att spela rollen som arbetskamrat?
- Hur upplevde ni att spela rollen som person med synnedsättning?
- Hur slutade det, var arbetskamraten övertygad om kollegans med synnedsättning färdigheter?

Frågor om vad som har lärts under de olika rollspelen är också relevanta att ta upp. Till exempel kan gruppen diskutera vilken rollspelserfarenhet som har gett mest insikt i arbetsmiljön för en person med synnedsättning.

Referenser

Berndtsson, I. C. (2016). Researching equity and inequity: The voices of marginalised people. I D. Beach & A. Dyson (Eds.), *Equity in cold climates, in Sweden and England* (pp. 80–94). the Tufnell Press.

Merleau-Ponty, M. (1945/2012). *Phenomenology of perception*. Routledge.

Goffman, E. (2022). *Stigma. Notes on the management of spoiled identity*. Penguin Books.